

Naši odmevi

"Jugoslovanski Obzor," ki izhaja v Milwaukee, Wis., poroča sledeče:

— Pisatelj Adamič odlikovan. Univerza Temple v Philadelphiji je 14. t. m. podelila pisatelju Louis Adamiču časten naslov "pismenega doktorja" (Doctor of Letters) za njegove zasluge na polju ameriške literature. Drugo priznanje pa je Adamič dobil 12. februarja, na Lincolnov dan, in sicer Ansfieldovo nagrado \$1,000, ker je v prejšnjem letu prispeval najboljše členskega člana v Zdrženih državah o čemenskih odnosih, namreč njegovo "From Many Lands".

— Nagrado mu je prisodil odbor literarnih kritikov in socialnih znanstvenikov iz New Yorka. Ti Adamičevi odlikovanji je v svoji dnevni koloni v ameriški časopisju komentiral tudi profesor Herb Graffis, ki o Adamiču vzklika "This Slovak kid" (slovaško dete). "Prosvetila se nad to Graffisovo opazko in pravi: 'Značilno je, da so Amerikanci Slovake niso nikdar zamenjali za Slovence, čeprav Slovenci so. Tudi Jugoslovani je že dostikrat bila Jugoslovani v ameriškem tisku. 'We give up!'

— Da nas Slovence Amerikanci neamejajo s Slovaki, nikdar pa ne Slovakov s Slovenci, je torej značilno". Well, vprašajmo se, ali ne baš tisto naše časopisje v Ameriki, ki nas že 25, 30 let učijo "mednarodno zavednost", dočim našo lastno slovensko zavednost ob vsaki priliki? In ali ni "prosvetila" še do nedavna sama pravičila v mednarodnjstvu in mednarodnem njegovu lastno namero zavest?

— Kako morate pričakovati od Amerikancev, da bodo znali razlikovati med Slovaki in Slovenci, pa čitajo in čujejo vedno samo "Slovakih", vsako propagandno delo za povzdigo našega imena pa je v vaših očeh greh proti "mednarodni razredni" zavesti?

— Sicer pa se gre v tem slučaju za Adamiča, ki med Slovenci ni bil dvoim zavzema najodličnejši javnosti. In baš zato ni njemu samemu nudi zdaj najodličnejši priliki, da to zmoto Amerikancev popravi in jim dopove, da so Slovaki in Slovenci. Sicer samo — "mednarodno zavednost". — Don't give up, fellows!

Angleži so zajeli v Somaliji 9,000 Italijanov

Ob strani Angležev se borijo tudi čete svobodne Francije. — Izčističevanje Eritreje.

KAIRO, Egipt, 1. marca. — Angleško vrhovno poveljstvo naznanja danes, da so Angleži zajeli v Somaliji 9,000 Italijanov in da prodirajo zdaj angleške čete dalje proti Barderi, ki leži 160 milj od ustja reke Jube, katero so Angleži na več mestih prekorčili.

Angleži so dobili zdaj kontrolo nad vso Juba pokrajino, kjer so pričeli sedaj s čiščenjem in iztrebljevanjem razkropljenih italijanskih čet.

LONDON, 1. marca. — Glavni stan čet svobodne Francije naznanja, da se en bataljon njenih čet iz Čad okraja bori ob strani Angležev v Eritreji ter da se je udeležil bitke, v kateri je bil Italijanom vzet kraj Cubdub, kjer je bilo zajetih 400 italijanskih ujetnikov.

Angleški kralj šel naproti ameriškem poslaniku

Kralj George je šel naproti angleškemu poslaniku, nakar ga je peljal na svoj dom.

LONDON, 1. marca. — Angleški kralj George VI. je potisnil danes na stran vso diplomatsko formalnost ter se peljal daleč iz Londona naproti novemu ameriškem poslaniku John G. Winantu, katerega je pozdravil in mu stisnil roko, na neki mali angleški železniški postaji.

Obleden v uniformo maršala, je kralj naglo stopil naproti poslaniku, ko je slednji izstopil iz vlaka, ter mu pričel pristržno stiskati roko. Nato pa je kralj peljal poslanika na svoj dom, kjer ga je pogostil v krogu svoje rodbine. To je bilo zdaj prvič, da je kak angleški kralj tako sprejel kakega poslanika tuje države.

To izredno kraljevo gesto se smatra za njegovo hvaležnost do predsednika Roosevelta, ki se je tudi peljal s svojo jahto naproti angleški bojni ladji, s katero se je pripeljal v Zedinjene države angleški poslanik lord Halifax.

Rojstvo v čudnih okoliščinah

Na sliki vidimo 35-letno Mrs. Grance Armstrong, ležečo na postelji v bolnišnici v Park Fallsu, Wis., kamor je bila prepeljana, ko je zdrnil avtomobil zdravnika dr. A. H. Smitha, ki jo je hotel prepeljati v bolnišnico, v obsestni jarek. Neki avtomobilist, ki je pripeljal mimo, je vzel oba, zdravnika in žensko, na svoj avtomobil ter ju prepeljal v bolnišnico. Tamkaj pa so ugotovili, da je ženska že med potovanja porodila otroka. Naglo so se odpravili nazaj k običnemu avtomobilu, kjer so našli v snegu otroka, zavitega v odejo. Dete je bilo rojeno, ko je bila polnezavestna mali premeščana iz enega avta v drugega.

NEMŠKO VOJAŠTVO JE VKORAKALO V BOLGARIJO

Bolgarija je enajsta neodvisna država, ki jo je pregazila nacijska Nemčija.

NEMŠKO VOJAŠTVO SE VLIVA V BOLGARIJO

SOFJA, 1. marca. — Danes so nemške čete zasedle Bolgarijo, to je enajsto neodvisno državo Bolgarije in Rusije, je razvidno, da je dala Rusija Nemčiji signal svobodnega pohoda v Boltruki in letali, s čemer je postavljeno pred važno odločitev ja druge koncesije: morda v vprašanje nadaljevanja grške Finski ali v rumunski provinci Moldaviji.

Oblasti v Sofiji so odredile posledj vsakonočne zatemitne mesta, kar je znamenje, da pričakujejo napada angleških bombardnikov.

Službenil bolgarski krogi priznavajo, da so nemške čete že zasedle Varso, važno bolgarsko pristanišče ob Črnem morju.

Angleški poslanik pri kralju Borisu

Angleški poslanik je bil pozno nocoj sprejet v avdijenci pri kralju Borisu; člani angleškega poslaništva pravijo, da ne preostane zdaj Angliji ničesar, razen da ukine svoje odnose za Bolgarijo.

Okupacija Bolgarije po nemških četah se je pričela zgodaj danes zjutraj, torej mnogo prej, preden je bil na Dunaju podpisan pakt med Bolgarijo in osiščem. Nemške prednje straže so prispele v Sofijo danes popoldne, to je dve uri prej, preden je bil na Dunaju podpisan pakt.

Dočim so se siye kolone nemškega vojaštva pomikale v mesto, so nad njimi grmeli, nizko leteč, težki nemški bombniki in lovska letala. Nemško vojaštvo je opravljeno v polni bojni opremi, s plinskimi maskami in drugimi pritlikinami.

Neko veliko nemško transportno letalo, v katerem je bila vsekakor nemška pehota, je nekajkrat zakrožilo nad poslopjem nemškega poslaništva v Sofiji, nakar je odletelo proti letališču.

Zastave v Sofiji

Mnogo nemških trgovcev v Sofiji je izvesilo Nemcem v pozdrave zastave s svastiko. Policija je naglo pričela prazniti ceste, da naredi prostor kolonom trukov, na katerih se vozi v mesto vojaštvo.

Bolgari so zaskrbljeni radi prihodnjih potez Turčije, zdaj ko je prišlo nemško vojaštvo v deželo. Bolgarija mobilizira svoj armado; vpoklicano vojaštvo odhaja na bolgarsko-turško mejo.

Enajst pregaženih držav

Zdaj se je torej končno tudi Bolgarija pridružila procesiji držav, ki jih je pregazila Nemčija izza "anšlusa" Avstrije, kar se je zgodilo 13. marca 1938. Države, ki jih je pregazila Nemčija, so sledeče in pregažene so bile v sledečem redu: Avstrija, Češkoslovaška, Poljska, Danska, Norveška, Nizozemska, Belgija, Luksemburg, Francija in Rumunija ter Madžarska, dasi slednja država ni dobesedno zasedena.

Nevaren položaj Jugoslavije

Pozicija Jugoslavije je silno nevarna in omajana. Mnenje, da bo osišče zdaj pričelo izvajati svoj pritisk na Jugoslavijo, je bilo ojačeno po besedah nemškega ministra zunanjih zadev Ribbentropa, ki je rekel na Dunaju ob podpisu pakta, da Bolgarija ni zadnja dežela, ki se je pridružila paktu dežel, ki hočejo uničiti Anglijo.

Rusija?

Iz izjave bolgarskega premierja Filova, ki je izrazil danes

Potres v Grčiji

V mestu Larisi je brez strehe 18,000 ljudi. — Vlada je poslala prizadetim okrajem svojo pomoč.

ATENE, Grčija, 2. marca. — V severni Grčiji je bil danes potres, radi katerega je v Larisi 18,000 ljudi brez strehe.

Prefekt mesta Larise, katero mesto ima 30,000 prebivalcev, je brzojavno sporočil vladi v Atenah, da je skoro dve tretjini prebivalcev zdaj brez doma.

Človeške izgube še niso ugotovljene, vendar se sodi, da bodo težke. Ljudje so bili večinoma pri nočnem počitku, ko so se pričele nenadoma rušiti zidine. Vlada je poslala proti prizadetemu mestu posebne vlake z reševalnim moštvom. Mestne ulice so polne razvalin. Med poškodovanimi zgradbami je tudi poslopje, v katerem sta nameščena telefonski in telegrafski urad.

Stavka pri Apex Electrical družbi še vedno traja

Stavka pri Apex Electrical družbi še vedno traja. — Vlada je zavrnila družbine predloge, češ, da so nezadovoljivi. — Na stavki je nad 700 delavcev.

Stavkujoči delavci dveh clevelandskih tovarn, in sicer Apex Electrical Manufacturing Co., in Standard Tool Co., so sklenili, nadaljevati stavko.

Predstavniki delavcev pri Apex družbi so v soboto po svoji seji naznanili, da so soglasno zavrnilo kompanijske predloge, na katerih podlagi naj bi se končalo stavko. Zastopniki delavstva pravijo, da kompanija ni zadovoljivo rešila vprašanja 60 delavcev, ki so člani A. F. of L. Moulder unije. V glavni tovarni Apex družbe na 1070 E. 142nd St. je na stavki nad 700 delavcev, ki so zastavkali dne 17. januarja. Livarji ali molderji pa so zaštrajkali teden dni pozneje.

Delavci pri Standard Tool kompaniji so tudi zavrnilo ponudbo kompanije, da jim zvišajo mzdo za 3 cente na uro. Tudi tam je že mesec dni na stavki približno 700 delavcev.

Sovjetska Rusija pojasnjuje Ameriki svoje stališče

Ruski poslanik je zagotovil ameriški vladi, da Rusija ne pošilja svojih dobav iz Amerike Nemčiji.

WASHINGTON, 1. marca. — Sovjetski poslanik v Washingtonu je dal danes ameriški vladi zagotovilo, da vse dobave, ki jih prejme Rusija iz Amerike, vporabi Rusija za svojo industrijo in za svoje ostale potrebe ter da jih ne pošilja nikamor iz dežele. Kakor znana, je izrazila ameriška vlada bojazan, da gredo ameriške pošiljave Rusiji naprej v Nemčijo.

Sovjetski poslanik Oumansky je ob tej priliki tudi protestiral pri državnem departamentu radi konfiskacije petnajstih ton pošte, kateri je zaplenila nedavno ameriška vlada, češ, da obstajajo poštne pošiljke iz propagande ter da pošta ni bila registrirana. Ta pošta je bila večinoma iz Rusije.

Sestanek unijskih in industrijskih voditeljev

Delavska tajnica poziva h konferenci v Washington industrijske in delavske voditelje.

CHICAGO, 1. marca. — V prizadevanju, da se konča stavko v štirih tovarnah International Harvester Co., kjer je na stavki 13,000 delavcev, je delavska tajnica Frances Perkins pozvala predstavnike industrijske družbe ter predstavnike C. I. O. organizacije v Washington na konferenco, ki se ima vršiti v ponedeljek.

Obe stranki sta nemudoma odgovorili, da se bošta udeležili konference v delavskem departementu.

C. I. O. Farm Workers Organizing komitej je zahteval odpravo dela od kosa, zvišanje mezde na uro in kompenzacija onim delavcem, ki so pozvani k vojakom in ki so zaposleni v štirih tovarnah te družbe.

SREČEN PRIHOD KANADCEV

OTTAWA, 1. marca. — Tukajšnje oblasti javljajo o srečnem prevozu zadnjih kanadskih čet in letalske sile preko oceana v Anglijo.

BOMBARDIRANJE RUMUNIJE

NEGOTIN, Jugoslavija, 2. marca. — Angleška zračna sila je danes bombardirala oljne vrelce v Rumuniji, s čemer je izpolnila Anglija svojo obljubo, da bo zanesla vojno v Rumunijo in Bolgarijo, če bo vkorakala Nemčija v Bolgarijo.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI PO AMERIKI

V Pittsburghu, Pa., je po 14 dnevni boleznj preminil med ameriški Slovenci znani rojak Anton Zunic. Pokopan je bil dne 7. februarja po cerkvenem obredu ob veliki udeležbi sorodnikov, brata, dveh sester, njegove družine ter prijateljev in znancev, ki so ga spemljali na njegovi zadnji zemeljski poti.

V Lorain, Ohio, je umrl Jakob Hlebčar, v starosti 63 let. Pokojni zapuščča ženo Johano, 4 sinove in 4 hčere ter več vnukov. Doma je bil iz vasi Senično, fara Križe pri Trzišču na Gorenskem. V Ameriko je prišel leta 1903 in je ves čas živel v Lorain, O.

V Chicagu, Ill., je 6. februarja umrl John Frankovič, star 36 let in rojen v Rocklandu, Mich. Pokopala ga je dolga in mučna bolezen. — Dne 7. februarja pa je v bližnjem Berwynu po dolgi boleznj preminila Terezija Habat, roj. Ložar, stara 43 let in doma iz Thama pri Domžalah. V Ameriki je bila 27 let in v Berwynu zapuščča moža in hčere, v Ciceru sestro Mary Zajec, v starem kraju pa brata in tri polbrata.

V Calumetu, Mich., je nedavno umrla Mary Mervič, doma iz Dragovanje vasi pri Dragatušu v Beli krajini. V Ameriki je bivala 35 let in zapuščča tu moža, dva sinova, hčere in brata.

V Chicagu, Ill., je 9. februarja nagloma preminil rojak George L. Brozich, bivši gl. tajnik prejšnje Jugoslovanske katoliške jednote (zdaj Ameriške bratske zveze) in drugače znana osebnost med ameriški Slovenci. Star je bil 60 let in doma iz Vinice v Beli krajini. V Ameriko je prišel z materjo in sestro kot 10-mesečni deček, ter je bil torej tukaj okoli 50 let. Svoj čas je pokojni zavzemal v slovenski in ameriški javnosti odlična mesta. Bil je gl. tajnik in blagajnik JSKJ, bankir in nekaj časa celo župan na Elyju, Minn. Z nesrečnimi špekulacijami (gradil je letovišča v Minnesoti) pa je izgubil vse in zadnja leta živel v Chicagu, pozabljen in zapušččen od vseh.

Lubetov koncert

Koncert, ki ga je priredil večkrat naš slovenski pevec Mr. John Lubet, je bil tako v moralnem, kakor v materialnem oziru pravo vrsteno. Dvorana je bila napolnjena in občinstvo navdušeno tako nad pevcem kot nad njegovim spremljevalcem na klavir, Ivanom Zormanom. Več o tem lepem koncertu bomo poročali pozneje.

MEDVEŠEK V NESREČI

Mr. Ludvika Medveška, tajnika naše tiskovne družbe in splošno znanega kulturnega in društvenega delavca, je zadel v soboto večer teška nesreča. Ko je izstopil z avtobusa na 200. cesti, da bi odšel na svoj dom na Goller Ave., ga je zadel nek mimo dirjajoči avtomobilist, ki ga je tako težko poškodoval, da so ga morali prepeljati v Emergency bolnišnici. Mr. Medvešek ima zlomljeno nogo in dobil je tudi poškodbe na glavi. Uredništvo "Enakopravnosti" in vsi njegovi mnogoštevilni prijatelji žele temu našemu zavednemu rojaku naglega okrevanja, da se čim prej povrne zopet v krog naše javnosti in svojega zasluženega privatnega in društvenega dela.

Razprodaja

Danes se prične razprodaja pri Anžlovarju na E. 62nd St. in St. Clair Ave. Na razprodaji imajo vsakovrstne reči po zelo znižanih cenah. Čitajte oglas v današnji številki.

VISOKA STAROST

New Britain, Conn., Isaac Alkas je danes tukaj praznoval svoj rojstni dan, samo tega ni z gotovostjo vedel, ali je star 112 ali 117 let. On pravi, da je star 117, njegova žena pa trdi, da je star "samo" 112 let.

PRIDRUŽITEV ANGLEŽEM

MADRID, 1. marca. — Danes popoldne je priletel v Gibraltar velik francoski bombnik, čigar moštvo se je pridružilo Angležem. Angleška garnizija je z navdušenjem pozdravila svoje francoske tovariše, nakar so nemudoma preplepskali bombnik z angleškimi znaki.

Nov grob

Danes zjutraj je preminil v mestni bolnišnici Antoi Hočevvar, v starosti 32 let, stanujoč na 7806 Donald Ave. Tu zapuščča žalujoče starše Josepha in Mary, rojen Zavodnik, tri brate Rudolpha, Franka in Edwarda. Bil je član društva Slomsek, št. 16 SDZ. Pogreb se bo vršil iz pogrebnega zavoda na 1053 E. 62nd St. v sredo zjutraj ter ob 9. uri v cerkev sv. Vida in potem na pokopališče. Bodi mu ohranjen blag spomin, preostali naše sožalje!

Demonstracija prestavljena

Progressivne Slovenke, krožke št. 1, 2, 3, 6, 7, naj vzamejo v naznanje, da se ne bo vršila kuhinjska demonstracija v sredo 5. marca, ampak bo prestavljena do meseca aprila. — Tajnica.

Seja in predavanje

Jutri, v torek, 4. marca se vrši seja Progressivnih Slovencev, krožek št. 1 v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Po val bo dr. Gross. Člani in občinstvo se vrnjudo vabljeno, da se udeležijo.

Operiran

Znani rojak John Zalar iz Painesville, Ohio se nahaja v Lakeside bolnišnici, kjer je bil operiran. Prijatelji ga lahko obiščejo. Želimo mu skorajšnje okrevanje.

Kultura

"ZADREGA NAD ZADRUGO"

Nocoj točno ob 7:30 se vrši na odru Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. vaja za igro "Zadrega nad zadrego." — Režiser.

Privedite Čitalnice

Včerajšnja prireditve Čitalnice Slovenskega delavskega doma je zelo uspela in dvorana je bila napolnjena. Tudi o tej prireditvi bomo objavili natančnejše poročilo.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

» ENAKOPRAVNOST «

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto	\$5.50	
za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece	\$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexici, za celo leto	\$6.00	
za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece	\$2.00
Za Zedinjene države, za celo leto	\$4.50	
za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece	\$1.50
Za Evropo, Južne Amerike in druge inozemske države:		
Za celo leto	\$8.00; za 6 mesecev	\$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

ENOOKI VOJSKOVODJA

General Archibald Wavell, angleški vrhovni poveljnik v Afriki, velja za enega najboljših vojaških strokovnjakov, kar jih imajo Angleži. Vendar do sedanje vojne širši javnosti ni bil znan in je v tem delil usodo mnogih vojskovodij, ki jih v mirnem času pozna in ceni le ožji krog vojaških izvedencev, dokler jih vojni metež ne vrže prav v ospredje svetovne pozornice. Mnogi kmalu ravno tako nenadoma izginejo, kakor so se bili pojavili, drugi pa imajo več sposobnosti ali tudi več sreče, pa preidejo njihova imena v zgodovino. Kakšna bo v tem pogledu usoda tega ali onega, pa o nobenem ni mogoče reči, dokler vojna ni končana.

General Wavell je potomec stare vojaške rodbine. Njegov oče in ded sta oba bila generala, zato je skoro kar naravno, da se je tudi on odločil za vojaški poklic. Dopršil je znano vojaško šolo v Sandhurstu in pozneje višjo akademijo ter po zadrževanju angleških listov v obeh zavodih veljal za enega najbolj sposobnih gojencev. Zlasti so hvalili pri njem bistrost in hitrost presoje in odločanja. Da je prisebnost ena glavnih vrlin vojaškega poveljnika, je lahko razumljivo. L. 1928 je general Wavell postal poveljnik angleške tretje divizije, ki je bila prva motorizirana ter organizirana kot divizija oklopnih edinic. Skrbno je študiral novi način mehaniziranega bojevanja in je spadal v redko število onih francoskih in angleških generalov, ki so že pred vojno opozarjali na izredni pomen tega novega orožja.

Za poveljnika v kolonialni vojni usposablja generala Wavella tudi okoliščina, da zelo dobro pozna ozemlje, na katerem se bori njegova vojska, in ravno tako tudi prebivalce teh dežel. Morda iz ambicije in vestnosti, morda tudi zaradi pustolovske žilice se je odločil že kot mlad oficir, da je študiral podrobno vse, kar je v zvezi z bližnjim vzhodom in da je skoro vse te kraje sam prepotoval deloma že pred svetovno vojno, deloma kasneje. Med svetovno vojno je nekaj časa služil pod poveljstvom velikega kneza Nikolaja v ruski vojski, ki se je na Kavkazu borila proti Turkom. Od takrat izvira tudi njegovo veliko zanimanje za ruska vprašanja. Ruščino obvlada, kakor zatrjujejo, popolnoma in je bil tudi v zadnjih letih ponovno v Rusiji. Angleži ga štejejo med najboljše, poznavalce rdeče vojske in menijo, da ga to poznavanje še posebej usposablja za poveljnika na vzhodnem Sredozemlju.

Na svoj sedanji položaj je prišel general Wavell iz vojnega ministrstva v Londonu, kjer je bil načelnik operativnega oddelka. Kot tak je bil on tudi na uradnem obisku v Washingtonu, kjer je obiskal razne vojaške ustanove in naprave, prav tako pa nato tudi v Kanadi.

Po zunanosti je general Wavell velik in močan. Samo eno oko ima, drugega je izgubil v svetovni vojni. Da se to ne opazi toliko, ne nosi preko izgubljenega očesa običajne črne obveze, temveč navadno — monokel.

NEMŠČINA IN FRANCOŠČINA NA BALKANU

Z veliko pozornostjo in z zadoščenjem zasledujejo v Berlinu politični razvoj na Balkanu ter označujejo za zelo ugodno znamenje, da zadnje mesce nemški jezik stalno izpodriva doslej v balkanskih državah zelo razširjeno francoščino. V Atenah je namreč prenehal izhajati poluradni list "Messenger d'Athenes," ki je izhajal skoro štirideset let in ki je bil glasilo grške inteligence ne samo doma, marveč še v znatnejši meri v tujini. Takišto je bil v Bukarešti ustavljen francosko pisani list "Le Moment," v Sofiji pa so znatno skrcili obseg lista "La Parole Bulgare." Na njegovo mesto je že stopil nemški list "Bulgarische Wochenschau," ki označuje za svojo glavno nalogo, da poglobi stike med bolgarskim in nemškim narodom. Tudi na Madžarskem je začel izhajati nemški list "Ungarn" z enako nalogo. Izdaja ga prof. Bela Pulanszky.

Rumunski prosvetni minister je izdelal učni načrt, ki bo stopil v veljavo že s prihodnjim šolskim letom. Na polovici rumunskih srednjih šol bo nemščina obvezni učni predmet, tako da bo mnogo rumunskih dijakov v bodoče lahko nadaljevalo svoje študije na nemških visokih šolah. V Sofiji je bil na univerzi nedavno zaključen

Przemysl in Peremišlj

Mesto ob Sanu, ki nosi zdaj dve imeni, rusko Peremišlj in poljsko z nemškim prilastkom Deutsch — Przemysl, je sodobnikom prve svetovne vojne znano samo pod poljskim nazivom Przemysl, dasi je ležalo v maloruskem jezikovnem področju. Znano jim je predvsem zaradi ogorčenih bojov, ki so divjali v l. 1914. in 1915. med rusko in avstrijsko vojsko za posest tega važnega železniškega križišča ter izhodišča proti prelazu Užu. Pri rusko-nemški razmejitvi je Sovjetska zveza vzhodni del Galicije pripojila Ukrajini kot najzapadnejši del rusinskega narodnostnega ozemlja. Za osvojenoz razmejitve v tem delu bivše Poljske sta Rusija in Nemčija vzeli reko San in tako je prišlo do meje, ki je nekdanji Przemysl presekal na dva dela. Večji del mesta s trdnjavo, kolodvorom, vodovodom, elektrarno in z drugimi za življenje potrebnimi uredbami je pripadel Sovjetski zvezi, manjši del, ležeč na levem bregu Sana, pa je prišel pod Nemčijo. Tako je ruski del mesta dobil nazaj svoje staro ime Peremišlj, nemška uprava pa je za svoj del mesta obdržala poljsko ime ter mu dodala nemški atribut. Od takrat leži ob Sanu dve mesti: Deutsch-Przemysl in sovjetski Peremišlj. Zveza med obema mestoma je bila mahoma pretrgana, kajti desni breg je bil usmerjen na Moskvo, levi pa na Berlin. Spočetka je ruski del mesta dobavljal nemškemu vodu in elektriko, kasneje pa se je nemški del osamosvojil in danes ni več odvisen od ruskega dela v pogledu vode in električnega toka.

Meja med obema deloma je izredno zanimiva in težko da je še kje na svetu potegnjena tako enostavno. Poteka namreč v obliki črte, potegnjene s kredno, natančno na sredini mostu, ki se boči nad Sanom. Ta črta ni samo ločnica dveh držav, dveh narodov, marveč je naravnost ločnica dveh svetov. Na vzhodni strani mostu vidimo široki tir ruskih železnic, preko mostu pa se opaža ožji tir proge pod nemško upravo. Zaradi transportov rumunskega petroleja, ki prihajajo deloma tudi preko ruskega ozemlja, so Nemci zgradili poseben kolodvor v svojem Przemyslu, za prekladanje drugega blaga, ki prihaja z vzhoda v Nemčijo, pa je bilo treba zonet posebnega kolodvora. Nemci so ga sezidali par kilometrov proč od meje pri vasi Žuravcih. Tu se s širšega tira preklada večinoma žito in les. Ker je Nemcem mnogo do tega, da se prekladanje vrši čim hitreje, so opremili oba kolodvora z najmodernejšimi napravami za prekladanje tvorov, oziroma za prečrpanje nafte in petroleja iz ruskih v nemške cisterne.

Ti transporti so tudi edini promet, ki se razvija med obema bregovima. Onega malega obmejnega prometa, ki je tako značilen za meje med drugimi državami, na tej točki ni. Le redki posamezniki lahko gredo preko te obmejne točke po svojih uradnih poslih in še ti morajo biti opremljeni s celo vrsto izkaznic, dovoljenj, propustnic in potrdil, na gosto posejanih z važnimi žigi. Oba bregova reke sta po vzajemni želji obeh mejašev zagrajena v bodoče žice, v kateri ni prehodov. Nemški del mesta sestoji iz samih novih vil nekdanjih poljskih premožnejših slojev in rava poslopja se vgraje z veliko naglico, kajti mesto je zaradi živahnega blagovnega prometa zelo važna postojanka. Valiti jekleni most, ki

preko Sana veže obe državi, je ona žila, ki dovaja zapadu važnih življenjskih sokov z vzhoda. Kakih 60 metrov od mostu partruljirajo na obeh straneh nemške, odnosno sovjetske straže. Stika te čete nimajo nikakega. Rusko mesto je staro, nemški del pa je nov, toda to ni edina razlika. Dasi šteje nemški del komaj 15.000 prebivalcev, ruski pa vsaj trikrat toliko, je na ruski strani opaziti velika tišina in praznota po ulicah. Po noči je rusko mesto skoro pogreznjeno v temo, dočim je nemška naselbina oblita z lučjo, ki jo dovajajo nova elektrarna. Zdi se, da je Peremišlj precej izpraznjen, bogve iz kakšnega razloga. Slični položaj se opaža vzdolž vse meje ob Sanu in tudi ob Bugu. Povsod so Rusi izpraznili širok obmejni pas tri kilometre v globino. Ko je bila pospravljena letina, so prebivalci obmejnega pasu odšli v notranjost države, vasi in polja pa so ostala prazna. Tako se razprostira med Rusijo in nemškim področjem širok pas prave pravcate stepe.

("Jutro.")

Ženski kotiček

Če hočete, da bo meso mehko, kadar kuhate juho, pridenite čajno žličko kisa, meso bo mehko, juha pa brez okusa po kislu.

Kadar kuhate jabolka, dodajte par koščkov limone, to izboljša okus.

Suhe limone osvežiš, če jih daš za par ur v mrzlo vodo.

V kislu se rada napravi neka bela tvarina, kar napravi nečist kis. Da to preprečiš, deni v steklenico eno žličko soli.

Kislo zelje in repo, deni kuhat v vrelo vodo. Čez nekaj časa odlij vodo in zalij z drugo vodo. Le če sta zelje in repa premalo kislja, kuhaj v prvi vodi.

Rijaste, železne madeže odpravimo iz perila z limonovim sokom. Sok se razgreje v majhni skodelici, da začne vreti. Nato pomoči v sok, z vodo zmocni del perila in ga drži v soku, dokler madež ne izgine. Nato perilo z čisto vodo izperi.

Male steklenice od zdravil so zelo pripravne za šivanke, so najboljše shranjene in ne postanejo rjaste.

Če se vam Klej, "paste", posuši, prilijte nekaj kisa in pustite, nekaj dni in idej bo zopet vporabljev.

Aluminasta posoda bo zopet čista in svetla, če zavrete v njej vodo, kateri ste dodali nekaj soli in sode.

Da zabiješ žebelj z lahkoto v les, namaži žebelj z navadnim milom.

Kadar greste za par dni od doma, namočite veliko gobo, ki jo imate za umivanje oken ali avtomobila, v vodo in jo položite v kakšno posodo na okno med cvetlice, to bo držalo vlažne za par dni.

Kadar natikaš zastorje, se ti radi strgajo, odreži od starih pokavic prst, ga natakni na kolec in z lahkoto boš obesila zastorje.

IZ STARE DOMOVINE

Smrt v plamenih

V gradu Mokricah, ki je last zagrebske nadškofije, izvršuje mizarska dela Josip Krašin, mizarski mojster iz Ključa na Hrvaškem. Pri delih je bil te dni zaposlen tudi njegov vajenec Alojz Jakovina iz Ključa, ki je v

tečaj za profesorje nemščine profesorjev.

času zaposlitve stanoval v gradu. Te dni je hotel Jakovina zakuriti v peči svoje sobe. Ker ni hotelo goreti, je fant iz pločevinaste kante vлил na polena polituro. V trenutku je bušnil velik plamen, razneslo je kanto in razlilo tekočino po njem, da je bil takoj ves v plamenih. Nesrečo je opazil upravitelj graščine, ki je nesrečneža takoj odpeljal v bolnišnico, kjer je poškodovanec kmalu v hudih bolečinah izdihnil.

Drzen vlom v gostilno

V nedavni noči so neznanci vdrli v gostilniške prostore gosp. Roglja Alojzija v Trebnjem. Tatovi so iskali denar, a ga niso našli. Zato so odnesli sama živila in več kosov manufakturnega blaga. Za vlomilci ni sledu.

Roparji odnesli iz cerkve ciborij in monštranco

Pri Sp. Sv. Kungoti so predradnjo nedeljo zjutraj odkrili cerkven rop, ki je razburil vso župnijo. Ko je prišel zjutraj cerkvenik pripravljat oltar za sv. daritev, je opazil da je bil tabernakelj s silo odprt, svete posode pa so iz njega izginile. Takoj je odhitel po g. župnika, ki je nato ugotovil, da so tatovi svetišče oropali. Monštranca in ciborij sta bila oba napravljena z srebra in pozlačena.

Razbojnik Radivojevič obesen v Osijeku

Te dni so v Osijeku obesili razbojnika Bogdana Radivojeviča, ki je oropal in umoril starega trgovca Kohna in njegovo ženo v družbi z Giurom Mullerjem. Okrožno sodišče ga je obsodilo na smrt Mullerju, ki je bil tudi obsojen na smrt, je stol sedmorice v Zagrebu znižal kaznen na dosmrtno robijo. Radivojevič je štel šele 27 let.

Radiojeviča je obesil krvnik Hart na dvorišču sodne palače.

Tisoč tožb

Tisoč tožb za povišanje plač bo vložnih v Zagrebu od strani nameščenec mestnih podjetij. Banska oblast v Zagrebu je bila izdala naredbo, po kateri morajo vsa zasebna podjetja za 10 do 50 odstotkov povišati plače zavoljo druginje. Zagrebska občina ima tri podjetja, in sicer elektrarno, plinarno in vodovod, ki donajajo letno okrog 20 milijonov čistega. Nameščenici teh podjetij so zaprosili za povišanje plač, toda dobili so samo toliko, kakor mestni nameščenici. Oni pa vztrajajo na stališču, da so nameščenici zasebnih podjetij in hočejo imeti višje doklade. Tudi banska oblast je potrdila, da imajo pravico do poviška, kakor ostali zasebni nameščenici. Tako bodo zdaj s tisoč tožbami izterjali tisto, kar jim gre. Veliko razpravo pričakujejo v Zagrebu s posebnim zanimanjem.

Manjka moke in žita

V novomeškem srezu se je prebivalstvo tik pred božičem pritoževalo, da primanjkuje moke. Dobiči je ni bilo skoro v nobeni trgovini. Tudi peki je niso imeli ter niso mogli peči kruha. Kmetje niso bili toliko prizadeti, ker pridelajo vsaj nekaj žita doma, močno pa je bilo udarjeno prebivalstvo, ki mora kruh ali moko kupovati. V Vojvodini je nehalo obratovati 11 mlinov, ker primanjkuje pšenice.

Varčevanje z moko

V dravski banovini je stopila v veljavo odredba, po kateri ne sme nobena trgovina oddati istemu odjemalcu na mesec več mlevskih izdelkov iz pšenice, kakor toliko, da bo odpadlo na vsakega otroka do 6 let dva kilograma; za otroka do 14 let 3

Ameriški sportniki

Na sliki vidimo razne panoge ameriškega sporta, ki je zelo priljubljen v tej deželi.

Vrnitev v Ameriko

Te dni je prispel v Cleveland 15-letni deček Leonard Pluto, ki ga vidimo na sliki, ko ga pozdravljata njegova roditelja. Deček je študiral na Poljskem, ko je bila dežela razdeljena med Nemčijo in Rusijo. Rusi so dečka poslali v neko koncentracijsko taborišče v Sibiriji, odkoder je prišel s posredovanjem ameriških oblasti zjad v Ameriko.

ŠKRAT

Ibsen je v neki družbi da zgodovinske snovi niso merne za obdelavo v dramatski bliki. Eden izmed prijateljev je opozoril, da je vendar napisal zgodovinsko dramo, sen, ki je bil v svojih letih to res storil, je bil za takel zadet, potem pa je melo talovražljivo kretnjo: "To ne pomeni nič, takrat nisem bil pesnik, temveč karniški pomočnik."

Tubinski jurist dr. Wetzel bil sovražnik nepotrebnega danja. Nekega dne je prišel njemu možak in dejal ogorčeno: "Pomislite, gospod Winlinger je dejal, da sem večje govedo, kar jih tega Tubingenu. Tega mu ne stisim, tožil ga bom!"

Wetzel je imel le malo da bi zastopal moža, ki je znan zavoljo svoje prepričnosti in omejenosti.

"Svetujem vam, da bi go tožili," je dejal. — "Pa zakaj ne?" ga je mož začuden.

"Nu, vidite," je odgovoril vetnik, "Winger je nečak človek. Šel bo in bo nastopal kaoz resnice. In kaj boste storiti proti temu?"

Razžaljeni mož se je strasil "dokaz resnice" in žil ...

kilogram; za druge osebe, razen težakov, 4 kilogram; za težake po 5 kilogram. Preostala potreba po moko mora kriti z mlevskimi izdelki iz koruze in drugih žitaric, smeje peči ljudski kruh iz pšenice in 40% koruzne

Rast Ljubljane

Ob koncu leta 1938 je Ljubljana s priključenimi škiimi kraji skoro 88.000 prebivalcev. V pričetku leta 1918 računa, da je Velika Ljubljana štela skoro 100.000 prebivalcev. V Ljubljani je univerza, 5 strokovnih srednjih šol, 5 ščanskih šol in 23 ljudskih. Od leta 1919 do konca leta je bilo v Ljubljani zgrajeno 1864 novih stanovanjskih hiš, 5583 stanovanj.

Dohodki monopolov

Jugoslavija je v fiskalnem letu 1939-1940 dobila 2140 milijonov dinarjev dohodkov od soli in monopolov. Monopol na bak je prinesel 1631 milijonov na sol 210 milijonov, na čaj 88 milijonov, na cigarete 10 milijonov in na cigaretni papir okrog 95 milijonov dinarjev.

Zrtve vojne

V Dubrovniku so dne 2. januarja z vojaškimi častniki pali štiri italijanske vojaške jil je morje naplavilo mrtvih od Dubrovnika. Pogreba so udeležili: italijanski konzul, beri, predstavniki jugoslovanskih vojaških in civilnih predstavnikov, oddelek jugoslovanske mornarice in številno prebivalstvo. Jugoslovanski vojaški oddali častno salvo. Mrtvi Dubrovniku večkrat naplavili različne predmete s potopljivega ladja.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

Bolgarija na predvečer prihoda nacijev; dežela zavita v plašč resignacije

Spodnji članek, ki opisuje razpoloženje Bolgarov, med tem, ko čakajo, kdaj prihrumijo nacističke kohorte ter zasedejo deželo, je napisal neki ameriški časnikar, ki je pred par tedni zapustil Sofijo in sedaj opazuje razplet dogodkov na Balkanu v Istanbulu (Carigradu). Objavljen je v reviji "The Nation" brez pravega podpisa poročevalca, kar je upričo razmer, ki vladajo na drugi strani Atlantskega oceana, povsem razumljivo. Poročilo je zanimivo zlasti še, ker si lahko predstavljamo, da tudi v Jugoslaviji ne vlada mnogo drugačno razpoloženje kot v Bolgariji.

Zgodnjo zimo sem prebil v Sofiji, v mali prestolnici Bolgarije, ki je zadnja prestolnica Evrope, ki človeka spominja na veselo operetno ozračje iz "Vesele vdove", s svojimi živobojnimi uniformami in živim carjem, ki staneje v mali igračkasti palači. V srečnejših dneh je bila Sofija sijajen prostor, kjer si je človek oddahnil, se gostil s kavijerjem ob mikroskopičnih cenah ter zahajal v malo, ampak podjeto državno opero.

Tekom minulih božičnih praznikov pa je manjkalo sani, kolihastih klobukov, prepevanja v kavarnah, veselja in šampanjca. Mesteje je na svoj način še vedno ljubko; opera in kavijar sta še vedno tu. Ampak nad vsem visi brezupna senca strahu. Strah v Evropi danes pomeni strah pred Hitlerjevo armado in Goeringovo zračno silo, ki bo pa pred nacističkimi črnobelci in gestapom. Gestapo je že v Sofiji, in ne mine skoro dan, da se ne bi raznesele govornice, da to je tisti usodni dan, ko bodo gestapovci nehali s svojimi "turistično" maskerado, na kar bodo naciji prihrumeli, z letali in peš, in okupirali deželo. "Ali pridejo nocoj?" "Iz dočnega vira sem zvedel, da bo stotri petdeset nemških letalcev jutri zjutraj prevzelo zrakoplovnišče v Plodivu." "Potem nas bodo Turki napadli." "Kaj moremo storiti?"

Moj hotel, kot tudi ostali, so polni nemških "turistov," mnogih vojaške starosti, ki malo govorijo in se sploh ne mešajo v Bolgari. V kavarni in jedilnici "Grand Hotela-Bolgaria," poleg male carske palače, posebnim v malih skupinah, napeti in grenko bolgarsko črno pivo. Pojavljajo se v mrmrajočem tonu in čitajo samo zadnje izdane nemških listov. Bolgari jih ogledujejo prestrašeno, kakor so morali v dnevnih služnosti ameriški črnici ogledovati svojega bodočega gospodarja na suženjskem trgu.

Dvakrat na teden zvedo Bolgari, kdo je gospodar "Nove Evrope." Imajo dva brezmesna živala v deželi, ki je nekoč izvala meso. Trikrat na dan pa jih slaba kvaliteta kruha, ki ga pripravljajo jesti, spominja, da njena vlada že dela vse, kar ji je mogoče. V zameno pošiljajo nemški tovarniške produkte v mali količinah in po visokih cenah, ampak ne dovolj, da bi bil

plačan vzeti živč. Ostalo se plačuje z obljubami. Bolgari so seveda trpki in brezupni. Slike Varšave in Rotterdamu so vedno pred njihovimi očmi, za kar skrbijo nemški in italijanski propagandni magazini. Spominjajo se vseh ostalih držav. "Ako Francozi niso vzdržali, kako naj bi mi? ... In Nemci pravijo, da bodo štiri divizije spomladi zlomile Grčkom hrbet."

Celo darilo Dobruže, ki je bila silo vzeta Romunom, Bolgarov ni pripravilo, da bi ljubili Nemce. Nobeno darilo ne more Bolgarov pripraviti, da bi pozabili, da so bili skozi petsto let ekonomski, socialni in politični sužnji turškega "novega reda" na Balkanu. Večina izmed njih ve, da so kot Slovani smatrani za "manjvredno pleme," katerim je usojeno, da postanejo tlačani nordijskih gospodarjev, kadar bo upostavljen nemški red. Bolgari so ponosni, da so Slovani, in misel, da jih utegne čakati nova dolga doba služnosti je strašna. "Ampak, kaj moremo storiti?"

Do zadnjega časa so Bolgari, kot Slovani, trdno verovali, da jih bo Rusija ščitila pred vsemi sovražniki. Te vere sedaj ni več. Velik spomenik predstavljajoč ruskega carja na konju, ki je poslal pomoč v vojni za neodvisnost proti Turkom, je bil preje simbol "velikega brata" na severu, ki bo nudil pomoč in protekcije. Sedaj je samo en spomenik več.

Neki dobro stoječ delavec, ki je svoj čas živel v Ameriki, mi je nekega večera rekel v kavarni: "Naša izbira je, da se ali zoperstavimo, nakar bomo uničeni in zasluženi, ali pa da se pustimo zaslužiti brez odpora." Tako temeljita je osiščna propaganda nepremagljivosti, da mu kaka tretja možnost niti na misel ni prišla. Pod klobukom je imel konjiča, igračo, katero je kupil za svojega sinčka. "Jaz sem moral priti nazaj, ampak sedaj želim, da bi bil vsaj ženo in otroka pustil v Detroitu." Zalostno ogledujoč igračo, je pristavil: "Sedaj ne bomo mogli nikdar več nazaj. Nisem se po brigal, da bi postal državljan."

Zapustil sem kavarno in se vrnil v hotel. Jutrišnji dan, kot vsak drugi prinese zopet kopico vsakovrstnih govoric, kar je pač strategija v vojni terorja, da se še bolj preplaši te uboge ljudi. Kralj bo zopet poklican in Nemčijo; v Romunijo se bodo preko Donave vsule nadaljnje vojaške čete; iz Berlina in Monakovega bo brezhrupno dospelo še več "turistov." Nekdo bo rekel s šepetajočim glasom: "V Romuniji jih je že 250.000, in pravijo, da se pripravljajo za prestop Donave." "Sliši se, da Grki ne morejo več dolgo vzdržati." "Kako se bo vse to končalo?"

V hotelu je mož, ki vozi vzpenjačo, rekel: "Ali pravijo v Stambulu, da nas bodo Turki napadli, ako spustimo Nemce notri?" Odvrnil sem, da se mi tako zdi. "Moja družina živi v Traciji," je rekel. "Lahko noč, gospod." Nekega dne sem se zgodaj zjutraj znašel ob postelji po-

polnoma zbujen napeto poslušajoč. Vojaška godba! Nemci so prišli! Planil sem k oknu, ga odprl, potem pa stopil na balkon. Bila je le straža, ki se je menjala pred palačo preko ulice. Straža s svojimi visokimi čakami je strumno stala na pozor pred križasto barvanimi stražnicami. Sneg je rahlo pa-

dal na pozlačene stolpe pravoslavne cerkve. Popolna slika miru in pokoja. Toda vedno se ponavljajoče govorice so postale tako močne, da me je malo vojaške godbe zbudilo iz trdega spanca. Mir in Goebbelsov propagandni teror ne moreta obstajati eden poleg drugega. "Napredek"

Društveni KOLEDAR

MARCH

- 8. marca, sobota. — Toppers klub priredi ples v Twilight Ballroom na St. Clair Ave.
- 8. marca, sobota. — SNPJ Athletics Bowling Teams priredi ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 9. marca, nedelja. — Skupna društva SSPZ proslavja 15-letnico v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 9. marca, nedelja. — Hrvatska Sloboda NHZ, prireditev v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.
- 15. marca, sobota. — Progresivne Slovenke, krožek št. 1 priredi ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.
- 15. marca, sobota. — Croatian Pioneers, priredijo plesno veselico v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 16. marca, nedelja. — Koncert Glasbene Matice v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.
- 16. marca, nedelja. — Dramsko društvo "Naša zvezda" priredi igro in ples v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.
- 22. marca, sobota. — Progresivne Slovenke, priredijo plesno veselico v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 23. marca, nedelja. — Dramsko društvo "Anton Verovšek" priredi igro in ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 22. marca, nedelja. — Dram. zbor Abraševic, predstava in ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 29. marca, sobota. — S S P Z Bowling League, priredijo plesno veselico v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 30. marca, nedelja. — Pevski zbori Sluga, Jadran in Slovan priredijo skupni koncert in ples v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

APRIL

- 6. aprila, nedelja. — Zarja priredi koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.
- 13. aprila, nedelja. — Društvo Spartans, 198 SSPZ, priredi plesno veselico v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 18. aprila, petek. — White Motor Union Local 32, priredi ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 19. aprila, sobota. — Slovenska zadržna zveza priredi "Bowler's Ball" v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.
- 19. aprila, sobota. — Društvo št. 14 SDZ priredi ples v Twilight Ballroom na St. Clair Ave.
- 19. aprila, sobota. — 23rd Ward

demokratični klub, priredi ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

- 19. aprila, sobota. — West Side Interlodge Bowling and Ball-nas Teams priredijo banket in ples v Domu Zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.
- 20. aprila, nedelja. — Dram. društvo Ivan Cankar, predstava in ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 20. aprila, nedelja. — Mlad. pev. zbor "Škrjančki" priredi koncert v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.
- 20. aprila, nedelja. — Modern Crusaders Glee klub priredi koncert in ples v Slov. del. domu na Waterloo Rd.
- 25. aprila, petek. — Martha Washington, št. 38 SDZ, priredi ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 26. aprila, sobota. — Društvo Sv. Cecilia, št. 37 SDZ, priredi plesno veselico v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 26. aprila, sobota. — Klub Jolly Fishermen priredijo plesno veselico v Twilight Ball Room.
- 26. aprila, sobota. — Jolly Fisherman priredi ples v Twilight Ballroom na St. Clair Ave.
- 26. aprila, sobota. — Društvo Strugglers SNPJ priredi ples v Slov. del. domu na Waterloo Rd.
- 27. aprila, nedelja. — Mladinski pevski zbor Slov. del. domu priredi koncert in ples v Slov. del. domu na Waterloo Rd.
- 27. aprila, sobota. — Hrv. Katoliška Zadržna priredi ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave. in v spodnji dvorani banket.
- 27. aprila, nedelja. — Koncert in ples, priredi pevski zbor "Adrija" v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

MAY

- 3. maja, sobota. — Slovenska ženska zveza, št. 50 priredi plesno veselico v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 4. maja, nedelja. — Clevelandski, št. 14 SDZ priredijo plesno veselico v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 4. maja, nedelja. — Pevsko društvo Planina priredi koncert v S.N. Domu na 5050 Stanley Ave., v Maple Heights, Ohio.
- 9. maja, petek. — Duquesne University Tamburica, priredi koncert v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.
- 4. maja, nedelja. — Hrvatska Sloboda HBZ prireditev v Slov. del. domu na Waterloo Rd.
- 10. maja, sobota. — Honor Guards SDZ priredijo ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

10. maja, sobota. — Honor Guards priredijo ples v Twilight Ballroom na St. Clair Ave.

10. maja, sobota. — Struggler's Bowling Team priredi ples v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

11. maja, nedelja. — Waterloo Grove, W. C. prireditev v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

11. maja, nedelja. — Slov. mlad. šola, prireditev v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

17. maja, sobota. — SVS Cadets priredijo ples v Twilight Ballroom na St. Clair Ave.

17. maja, sobota. — Clev. Athletics SNPJ, priredi ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

17. maja, sobota. — IWO št. 1008 priredi ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.

24. maja, sobota. — The Colonial Club, priredi ples v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

25. maja, nedelja. — Hrvatski Festival v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave.

31. maja, 1. junija. — Slovenski dan v Euclidu v počast prve-mu pesniku Ivanu Zormanu.

JUNE

- 15. junija, nedelja. — Društvo "Napredek", št. 132 ABZ priredi piknik na Stuskovih farmi
- 15. junija, nedelja. — Društvo "Vipavski raj", št. 312 SNPJ priredi piknik na SNPJ farmi.
- 22. junija, nedelja. — Društvo Združeni bratje, št. 26 SSPZ priredi piknik na Stuskovih farmi.
- 29. junija, nedelja. — Progresivne Slovenke, krožek št. 3, priredijo Ljubljanski Velesjem na vrtu Slovenskega društvenega doma na Recher Ave.
- 29. junija, nedelja. — Društvo sv. Janeza Krstnika, št. 71 A. B. Z. priredi piknik na Stuskovih farmi.
- 29. junija, nedelja. — Društvo Janeza Krstnika, št. 71 ABZ, priredi piknik na Stuskovih farmi.

JULY

- 4. julija, petek. — Four Points Tavern priredi piknik na Stuskovih farmi.
- 6. julija, nedelja. — Piknik kluba in Zarje na prostorih Clev. Federacije SNPJ.
- 13. julija, nedelja. — Piknik Slov. zad. zveze na Močilnikarjevi farmi.
- 13. julija, nedelja. — Društvo Brooklynski Slovenci, št. 48 S. D. Z. priredi piknik na prostorih doma Zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.
- 20. julija, nedelja. — Pevsko društvo "Zvon" priredi vrtno veselico na prostorih doma Zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.
- 20. julija, nedelja. — Pev. zbor "Slovan" priredi piknik na Močilnikarjevi farmi.
- 27. julija, nedelja. — Piknik Slov. groceristov in mesarjev na Pintarjevi farmi.
- 27. julija, nedelja. — Društvo Svoboda, št. 748 SNPJ priredi veliko slavnost ob 5. obletnici obstoja na farmi SNPJ.

AUGUST

- 17. avgusta, nedelja. — Pevski zbor "Jadran" priredi piknik na prostorih Clevelandске Federacije S. N. P. J.

OCTOBER

- 11. oktobra, sobota. — Društvo Collinwoodske Slovenke, št. 22 SDZ priredi banket ob priliki proslave 20-letnice v Slovenskem domu na Holmes Ave.

11. oktobra, sobota. — Društvo "Blejsko jezero", SDZ priredi ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

12. oktobra, nedelja. — Dramsko društvo "Anton Verovšek" priredi igro in ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

25. oktobra, sobota. — Slovenska Zadržna Zveza priredi plesno veselico v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

26. oktobra, nedelja. — Društvo Vipavski raj, št. 312 SNPJ, obhaja 25-letnico v Slovenskem domu na Holmes Ave.

26. oktobra, nedelja. — Združene Slovenke, SDZ priredijo ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

26. oktobra, nedelja. — Društvo Vipavski raj, št. 312 SNPJ, obhaja 25-letnico v Slovenskem domu na Holmes Ave.

26. oktobra, nedelja. — Združene Slovenke, SDZ priredijo ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

NOVEMBER

- 2. novembra, nedelja. — Pevski zbor "Jadran" priredi opereto v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 9. novembra, nedelja. — Pevski zbor "Adrija" priredi koncert in ples v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.
- 9. novembra, nedelja. — Društvo "V boj" SNPJ prireditev v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 15. novembra, sobota. — Collinwood Hive Mac. prireditev v Slovenskem delavskem domu, Waterloo Rd.
- 16. novembra, nedelja. — Mladinski pevski zbor SDD priredi koncert in ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 20. novembra, sobota. — Statutes klub priredi ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.
- 20. novembra, sobota. — Društvo "Washington" SZZ priredi plesno veselico v Slov. delavskem domu na Waterloo Rd.
- 20. novembra, sobota. — Koncert soc. Zarje na Zahvalni dan v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

DECEMBER

- 7. decembra, nedelja. — Društvo "Združeni bratje," št. 26 S. S. P. Z. priredi ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 9. novembra, nedelja. — Društvo "V boj" št. 53 S. N. P. J. bo proslavilo svojo 35-letnico obstoja v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 13. decembra, sobota. — St. Clair Rifle and Hunting klub priredi banket v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Road.
- 21. decembra, nedelja. — Božičnica Mlad. pev. zbora "Škrjančki" v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.
- 25. decembra, četrtek. — Socijalistični klub, št. 49 priredi ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 25. decembra, četrtek. — Socijalistični klub, št. 49 priredi ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 31. decembra, sredo. — Pevski zbor "Jadran" priredi silvestrov ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- 31. decembra, sredo. — Pevski zbor "Jadran" priredi Silvestrov ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

1942

HIGHWAY ENEMY No. 1 THE STOP SIGN PASSER

SICK, NERVOUS CRANKY "EVERY MONTH"?

Then Read WHY Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound is Real "Woman's Friend"!

Some women suffer severe monthly pain (cramps, backache, headache) due to female functional disorders while other's nerves tend to become upset and they get cross, restless and moody.

So why not take Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound made especially to help tired, run-down, nervous women to go smiling thru "difficult days." Pinkham's Compound contains no opiates or habit-forming ingredients. It is made from nature's own beneficial roots and herbs—each with its own special purpose to HELP WOMEN.

Famous for over 60 years—Pinkham's Compound is the best known and one of the most effective "women's" tonics obtainable. Try it!

WHAT A DIFFERENCE MIRACLE WHIP MAKES IN SALADS!

...its flavor is so lively! So zestful!

Millions prefer it!

AN URGENT MESSAGE to women who suffer FEMALE WEAKNESS

Few women today are free from some sign of functional trouble. Maybe you've noticed YOURSELF getting restless, moody, nervous, depressed lately—your work too much for you—

Then why not take Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound to help quiet weary, hysterical nerves, relieve monthly pain (cramps, backache, headache) and weak dizzy-fainting spells due to functional irregularities.

For over 60 years Pinkham's Compound has helped hundreds of thousands of weak run-down, nervous "ailing" women to go smiling thru "difficult days." Why not give this wonderful "woman's friend" a chance to help YOU? Try it!

HAIR-BREADTH HARRY

IF HARRY ONLY UNDERSTOOD...

V. J. KRIZANOVSKA

53

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih
IVAN VOUK

Pavel Borisovič je pozorno vse ogledoval in čital starodavne nadpise na ploščah in spomenikih. Srce mu je silno zabilo, ko je na plošči iz črnega mramorja, ki je bila vzdana, čital ime grofa Ridolfa, a zraven na spomeniku s podobo moškega srednjih let, je zagledal ime Alfonzo Di Montignoso. Ta, ki je tu ležal, je bil njegov sin. V glavi se mu je zvrtilo od burne zmesi različnih misli in čustev in šele po dolgem pogovoru s čarodejem se mu je povrnil mir.

Naslednji dan po zadnjem pogrebnem obredu se je Valerija zbudila popolnoma zdrava in pri polni zavesti; in čudno, zdaj se je spominjala vseh dogodkov, ki jih je preživela v mesečnem stanju, a ti spomini so vzbudili v njej takšen sram in obup, da ni Larisa Arkadjevna vedela, kaj bi ukrenila. Ni hotela videti ne Lolo ne Anatolija in trpela je poleg sebe samo kumico; šele ko se je popolnoma izjokala in ležala v mrtvi apatiji, jo je Bakulina skušala tolažiti. Najprej ji je povedala o Dinini smrti, potem o drugih dogodkih in je zaključila:

— Bodi pametna, Valja! Kdor pozna podrobnosti drame iz preteklosti, ne bo tako zaslepljen in neusmiljen, da te bo obsojil. Ti in Pavel Borisovič sta žrtvi, ki sta padli v oblast prošlosti, in zdaj bi bila že mrtva, če ni prišel gospod Žerald. On, ki je moder in učen, je razbil usodne vezi in prekletstva, ki so visela nad vama in ki so vas povlekla v brezumna dejanja. No baron je plemenitega srca; on te ljubi in te smatra za svojo nevesto; poročila se bosta v najkrajšem času in jaz sem uverjena, da boš srečna. Tudi ti ga ljubiš, zato se umiri in zaupaj v bodočnost.

Zvečer se je Valerija končno odločila videti še ostale, in ker ni nihče omenil prošlih dogodkov, ampak so se vsi veselili, da je ozdravela, se je umirila in privolila sprejeti naslednjega dne Pavla Borisoviča.

Vkljub navideznemu veselemu razpoloženju je Valerija pre-

čula vso noč in v mrzličnem razburjenju čakala trenotka, ko se snide z Roteršildom. Ko se je končno duri odprle in se je pokazal na pragu visoka in vitka baronova postava, jo je obšla zmes čustev sramu, tesnobe in jeze. Kri ji je šinila v glavo in pokrila si je zardelo obličje z rokami. Baron jo je sočutno in ganjen gledal, zakaj Valerija je bila očarjujoča v svoji zmedenosti; a tudi njegovo dušo je vznemirjal sram in zavest storjenega zločina. Nato je stekel k njej ter jo privlekel k sebi.

— Giovanna, — je zašepetal, — odpusti mi! Ljubim te in vse svoje življenje bom posvetil tvoji sreči. Nikar ne joči! Tvoje solze me mučijo, — je dostavil in ji poskušal odtrgati roke od obličja.

Valerija se je stisnila z obličjem k njegovemu ramenu in ga vprašala s pretrganim glasom:

— Ali me ne prezirate, Pavel Borisovič?

— Prezirati morem samo sebe, a moje edino opravičilo je, da sem bil v oblasti zločestih sil, ki so me zaslepile in me napravile neodgovornega za moja dejanja, — je razburjeno odgovoril. — No, vse to zlo je uničeno; stari okovi so razbiti, a prekletstva, ki so visela nad menoj, pregnana. Zdjaj ni "maledetto", ki ti ponuja srce in življenje, ampak svoboden človek, ki hrepni te imenovati svojo. Izvojevala sva si pravico do sreče in mirnega življenja pod nebeškim pokroviteljstvom. Torej dvigni glavo, Valerija, in poljubi me odkrito. Ali si morda ljubila sa-

\$25.00 Nagrade

dobi tisti, kdor mi sporoči imena tistega ki je v noči na nedeljo zjutraj razbil šipo na vratih in pokradel v trgovini žensko obušalo (Gabardine) in blaga in moške nizke črne oxfords, kakor tudi več ducatov moških nogavic. Tajnost strogo zadržana.

Louis Majer
6410 St. Clair Ave.

mo Paola Montignosa?

Nasmehnila se je in dovolila, da jo je poljubil.

— Ah, ne! Tudi Pavla Borisoviča ljubim; dasiravno se bojim, sama ne vem zakaj, da on ljubi le Giovanna, — je neodločno izpregovorila, nakar se je baron nasmehnil.

— Na srečo sva se sestala. — Vrzi s sebe to nepotrebno skrb in pogovoriva se rajši o bodočnosti, — je rekel in se vsedel poleg nje.

Začel je živahen, prijateljski razgovor, ki je Valeriji povrnil ravnovesje, in ko sta se čez pol ure ženin in nevesta pojavila v obednici, je mlada deklica žarela od veselja in sreče.

Od tega dne dalje je v vili vladalo splošno veselje. Anatolij se je otrešel svoje mračnosti, a brzojavke, ki so letele do Samburove in nazaj, so dokazovale, da se Valerijina mati veseli hčerine sijajne partije.

Tudi Lolo je bila skoraj tako srečna kakor nova nevesta in prijateljici sta preživeli večji del dneva v gradu, kjer je vse kipele od mrzličnega dela.

RAZPRODAJA

7 cu. ft. Frigidaire, ves porcelanast samo \$79
Grand kuhinjska peč, prej \$99, sedaj samo \$69.

Norwood Appliance & Furniture Co.
819 East 185th St.

Delo dobi

Človek, ki ima izkušnje v prodajanju in lahko vodi trgovino, dobi delo. — Mora znati govoriti slovensko. Kdar se zanima, naj pusti svoje ime in naslov v uradu tega lista.

POPOLNOMA NOVE 1940 Frigidaire ledenice

vredne \$149.50, sedaj samo \$102.95

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE
6104 St. Clair Ave.
819 East 185th St.

Pod nadzorstvom barona in Anatolija so zidarji podrli zid, ki je obdajal zapuščeno grajsko krilo, razkrili okna in uničili vse sledove prejšnjih dogodkov. Strašno sliko in dvorani je gospod Žerald velem sneti in zažgati in vse ostalo v hiši je zadržalo svojo navadno sliko. Skozi široko odprta okna je prihajal v prostore čisti gorski zrak, a solnčni žarki so zopet obsijali dragoceno opravo, slike in gobeline, ki so po tolikih stoletjih prišli zopet na svetlo. Valerija in Lolo sta razkladali omare in skrinje ter sestavljali seznam mnogoštevilnih dragocenih predmetov. Posebno zanimanje je vzbudila v njiju garderoba Giovanne; navdušeno sta si pomerjali prelepe starinske kroje. Črez dva tedna je bil stari grad ves drugačen videti. Prejšnja glavna vrata so bila na stežaj odprta, veliko dvorišče je bilo očiščeno, ravno tako vrt, ki je dišal po cvetlicah, a stari vodnjak je kakor nekaj metal v zrak srebrasti stebrič vode. Neko noč je gospod Žerald obšel grad in izgovarjal neke formule, ki naj bi obvarovale starodavno stavbo pred povratkom nesrečnih duhov, ki so tako dolgo v njej prebivali. Nekaj dni pozneje sta gospod Žerald in Diomid Petrovič zapustila Montignoso in gospod Žerald je dovolil baronu, da mu piše ter mu obljubi, da mu sporoči dan svojega odhoda, ker ga ni mogel sedaj določiti.

Ostali so se začeli odpravljati nazaj v Rusijo. Določili so, da se bosta obe svatbi hkratu vršili, a na povratku se ustavijo v Parizu, kjer nakupe balo za obe nevesti. Zadnje dni pred odhodom so prešli zelo veselo. Radovedni Lolo in Valerija sta nadalje stikali po starih sobah Montignosa in odkrili v neki steni omar, kjer sta našli dve škafli: v eni so bili dragoceni kamni, v drugi različni spomini ljubezenskih pustolovčin Paola. Tam so bila pisma, nekatera strastna, druga polna očitaj, in cela zbirka večjih in manjših miniaturalnih slik lepih žensk. Nagajivki sta zrosili vse te snovne dokaze na teraso ter izpraševali barona, katero lepoticco je predstavljal ta ali oni portret.

Mnogo smeha je bilo pri Pavel Borisovič, ki so se prestano dražili, je hotel se ti staro šaro, toda dame so prle takemu barbarstvu, a ločiti od škatle in nesla jo svojo sebo.

Končno so vsi zapustili Montignoso; dame so se odpravile v Pariz z Anatolijem, ker dopust ni še potekel a Pavel Borisovič se je odpeljal nazaj v Petrograd, kjer je imel svojo zapuščinsko zadevo in pravitvi vse potrebno za pol-

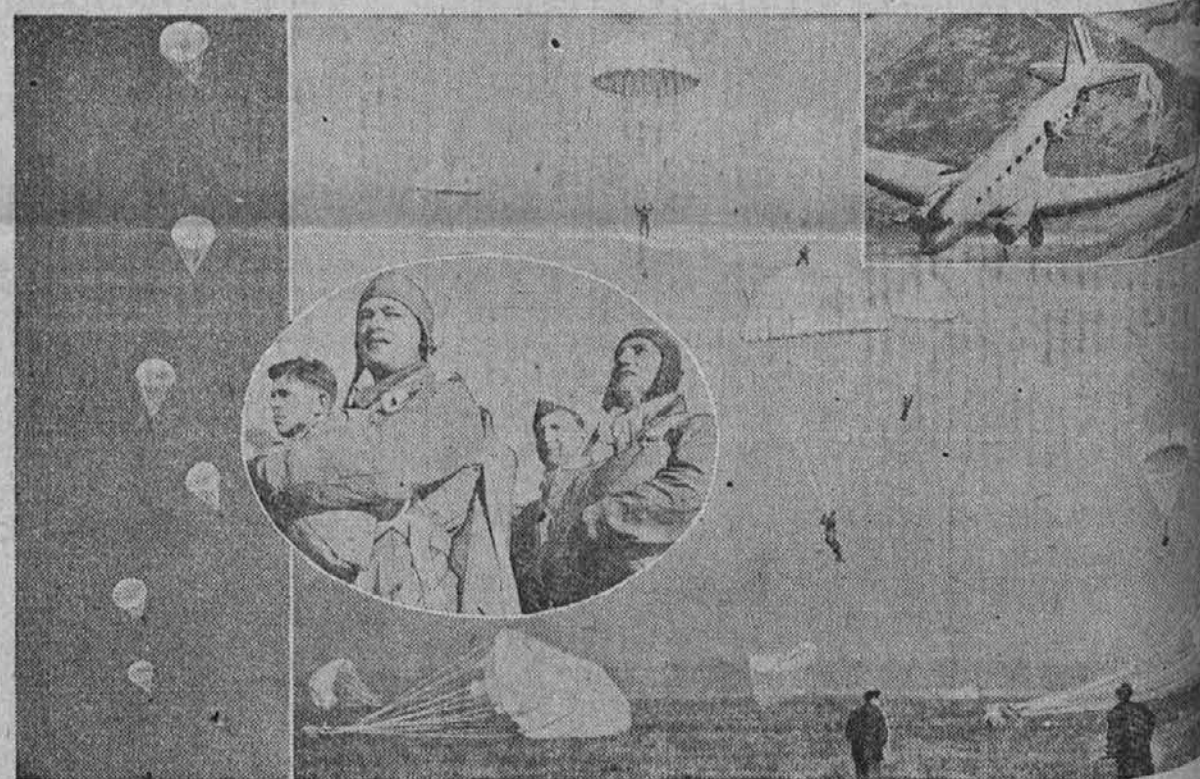
OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

Vaje ameriških saperjev (inženirjev)

Slika prikazuje prizore iz različnih opravil ameriških pionirjev ali saperjev.

Ameriški padalci

Na sliki je videti ameriško vojaštvo mornariškega zbora, ki se radi v odskokih iz letal.

V vsaki slovenski hiši s tukaj rojeno odraslo mladino bi morala biti knjiga

"From Many Lands"

Spisal LOUIS ADAMIČ

Ta najnovejša knjiga našega slavnega rojaka je zbudila občo pozornost in odlično priznanje v ameriški javnosti.

"The New York Times" piše: "S to knjigo se je Louis Adamič lotil največjega problema, pred katerim stoji Amerika... Problem, katerega je načel, je tisočkrat težji kot gradnja Boulder ali Grand Coulee jez, in v svojih končnih zapletljajih je celo težji kot so dnevni problemi, katere rešuje predsednik Roosevelt ter oni, o katerih pravi Wendell Willkie, da se jih je voljan lotiti..."

"The Philadelphia Inquirer" piše: "Redkokdaj je še Amerika čula tako prepričevalen argument za ideal edinstva — apel, ki bi zvenel tako čisto in resnično, kot nam ga nudi Louis Adamič v tej svoji najnovejši knjigi."

"The Cleveland Press" pravi: "Louis Adamič, avtor del kot 'The Native's Return' in 'My America,' je napisal važno in misel izzivajočo knjigo pod imenom 'From Many Lands.'"

Naročila za knjigo "From Many Lands" sprejema uprava "Enakopravnosti" 6231 St. Clair Ave. Vse knjige, ki jih naročite pri nas, so lastnoročno pisane od pisatelja L. Adamiča. Cena \$3.50; po pošti 10c več.

Točna postrežba

KADAR želite poslati denar v staro domovino, vsaka pošiljatev je garantirana;

KADAR rabite krstni ali rojen list iz starega kraja;

KADAR potrebujete notarske listine ali notarski podpis in

KADAR želite napraviti prošnje za prvi ali drugi državljanski papir, se vedno obrnite na:

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave.,

v Slov. Narodnem Domu

Pri Kollanderju dobite listine za dohodninski davek (INCOME TAX) ter Vam iste tudi na Vašo željo izpolnijo in notarsko potrde.

KOLIKO STORITE ZA CANKARJEV GLASNIK?

Če ste res napredni, pokažite to tudi z dejanjem. Cankarjev glasnik je napredna delavska kulturna revija za leposlovje in pouk. Priporočite svojemu prijatelju ali znancu, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časopisa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek!

Cankarjev glasnik potrebuje zastopnikov, posebno še izven Clevelanda. Priglasite se! Pišite upravništvu, ki bo rade volje dalo vsa pojasnila. Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Naročilna nakaznica na Cankarjev Glasnik

IME: _____
NASLOV: _____
Zastopnik: _____
Plačal \$ _____ c _____ Dne _____ 19____

DR. WILLIAM F. URANKAR

ZOBOZDRAVNIK
362 East 156th St. vogal Ridpath Ave.
IVanhoe 5311

NOVICA...

ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa pokličite Henderson 5311 — Henderson 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom - - -

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street KEnmore 4680W

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street ENdicott 0653